

Informasjon om radon frå Bømlo kommune

Etter oppslag om radon i Bømlo Nytt laurdag 26.11.16 ynskjer Bømlo kommune å informera om arbeid som er gjort med radonmålingar i Bømlo kommune.

Først litt om kartet som var i avisa:

Norges geografiske oppmåling (ngo) skriv om kartet:

«Denne karttjenesten viser nasjonalt aktsomhetskart for radon. Karttjenesten gir en første vurdering av aktsomhet for radon, og kan brukes som et hjelpemiddel for kommunene for å vurdere behovet for nye målinger i boliger og ved planlegging av nybygging av boliger. Har et område fått klassifiseringen «høy aktsomhet» eller «særlig høy aktsomhet» bør det tas hensyn til dette i kommunenes arbeid med arealplaner. Opplysning på dataene er ikke bedre enn 1:50.000 - dvs. at dataene ikke kan brukes på enkelttomter eller mindre boligfelt. Kartet viser sannsynlighet for at det kan være eller vil bli et radonproblem, og derfor er kartene mest interessant for styring av oppfølgingskartlegginger og utvikling av retningslinjer for ny boligbygging.»

Måling av radon i privathus i Bømlo:

Statens strålevern gjennomførte 2000/2001 eit kartleggingsprosjekt i private bustadar i Bømlo i samarbeid med Bømlo kommune. Bustadeigarane fekk tilsendt ein sporfilm med rettleiing om plassering. Etter to månader skulle sporfilmene sendast inn til Statens strålevern for analyse. For å få så representativ utval som mogleg valte kommunen ut eigarar over heile kommunen.

Statens strålevern sende samlerapport tilbake til Bømlo. Her står det: «Vinteren 2000/2001 blei det gjennomført ei fase 1 kartlegging av radon i inne-luft i Bømlo kommune i samband med ei landsomfattande undersøking. 7% av husstandane i Bømlo deltok. Det blei funne at 1% av desse hadde ein radonkonsentrasjon som var høgare enn tiltaksnivå på 200 Bq/m³ luft. Ingen målingar i Bømlo kommune viste verdiar over 400 Bq/m³.

Under føresetnad av at deltakarutvalet var representativt for kommunen, kunne ein på grunnlag av denne kartlegginga klassifisera Bømlo kommune som ein kommune med låg sannsyn for forhøge radonkonsentrasjonar i bustader. Oppfølging frå kommunen si side kunne derfor avgrensast til generell informasjon.

Statens strålevern tilrår likevel måling i alle bustader

Radon er ein lukt- og fargelaus gass som fyl sprekkar i grunnen, og nivåa kan variere mykje innanfor eit geografisk område, og frå eit rom til eit anna i same hus. Radonnivået i hus vil og vere avhengig av om det er radonsperre i grunnen, og type og omfang av ventilasjon. I nye bygg som vert ført opp i dag er det jmf. TEK 10 krav til radonsperre i grunnen.

I utleigebustader og offentlege bygg er det sett ei max. grense på 200 Bq/m³, og grense for når ein skal setje i verk utbetringstiltak er 100 Bq/m³. Same grenseverdi er tilrådd i opphaldsrom og soverom i private bustader. Det er eksponering over lang tid for radon som gjev auka fare for lungekreft. Det er altså ikkje farleg å opphalda seg kortare tid i eit rom med høge radonnivå.

Statens strålevern rår alle til å måle radon i bustadhuset sitt. For bustader som vert leigd ut er det gitt grenser for radonnivået i strålevern-forskrifta. Å måle radon er både enkelt og rimeleg. Sjølv om det ikkje er vist særleg høge nivå på Bømlo, er det umogleg å seie om akkurat di bustad har eit radonproblem. Einaste måten å finne det ut på, er å måle. I bustadblokker kan det være tilstrekkelig å måle i eit utval av bu-einingane.

Denne informasjon ligg på Statens strålevern sine heimesider:

Slik måler du radon

- Mål radon i vinterhalvåret, mellom midten av oktober og midten av april.
- Målingen skal foregå over et tidsrom på minst to måneder.
- Mål i minst to oppholdsrom i boligen, for eksempel stue og soverom. Har boligen flere etasjer måler du minst i et oppholdsrom i hver etasje. Leiligheter i boligblokker som ligger fra og med tredje etasje over bakkenivå, trenger vanligvis ikke å måles.
- Ta kontakt med et firma som selger radonmålinger. Du finner et firma ved å søke på internett eller benytte opplysningstjenester. Statens strålevern selger ikke radonmålinger.
- Du trenger ikke ha et firma til å plassere ut måleutstyret hos deg, det gjør du selv. Følg veiledningen som skal følge med måleutstyret.
- Du kan måle radon enten med sporfilm eller med et elektronisk radonmåleapparat, fremgangsmåten er den samme.

Undersøk om målingene følger Strålevernets måleprosedyre for radon i boliger.

Du kan stille følgende kontrollspørsmål som du bør få ja på:

Tilbyr dere radonmålinger som følger Statens stråleverns måleprosedyre for radon i boliger?

Tilbyr dere langtidsmålinger over minst to måneder?

Følger det med veiledning for hvordan måleutstyret skal plasseres i huset?

Selger dere radonmålere eller måletjenester som er kalibrerte?

Benytter dere et akkreditert målelaboratorium eller kan dere dokumentere at måleutstyret deltar med godkjente resultater i internasjonale sammenligningsmålinger?

Vil jeg motta en målerapport etter avsluttet måling?

1.12.16

Geir E. Aga
rådmann